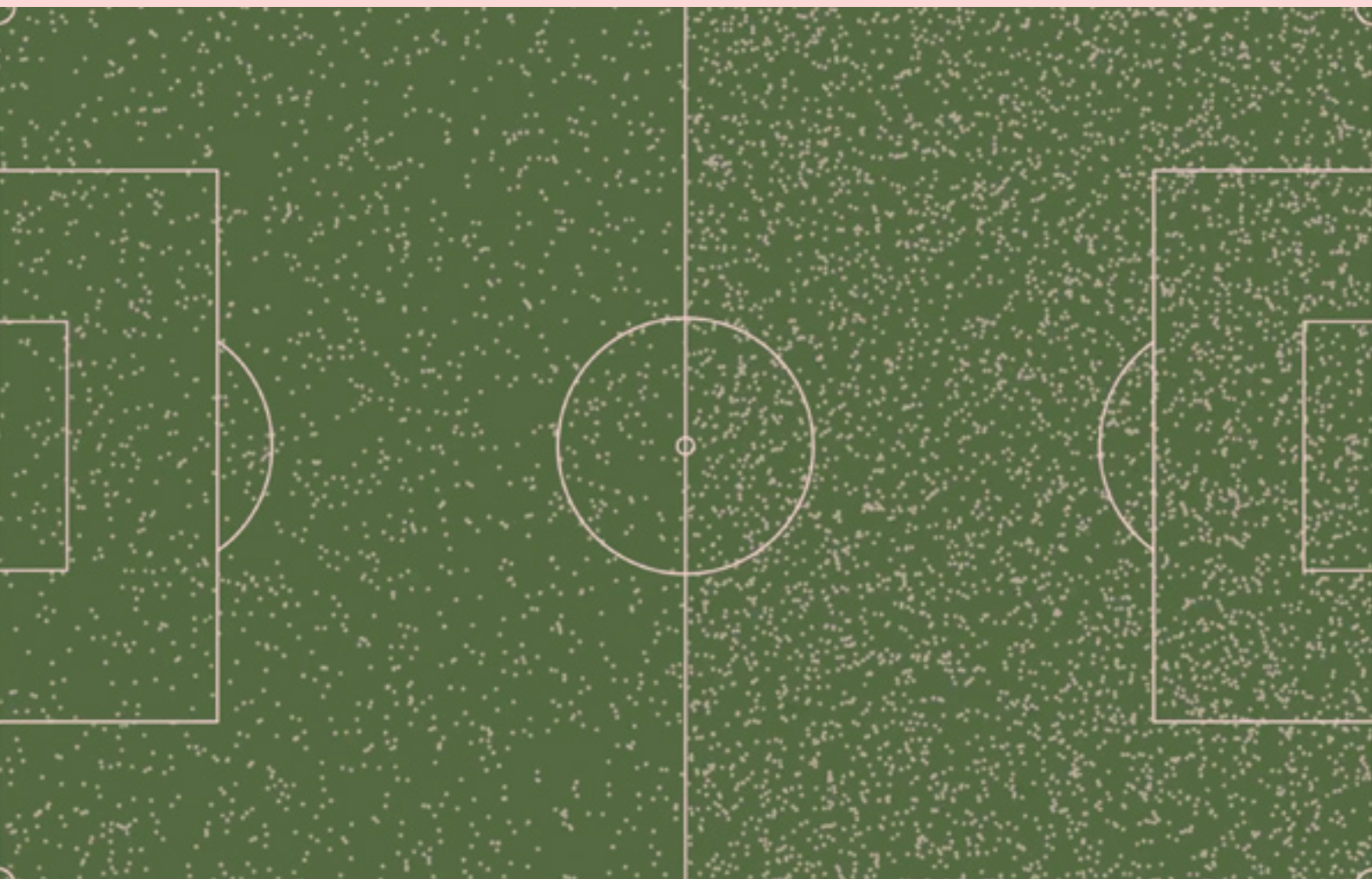

VG

Metoderapport SKUP 2024

Den delte fotballbyen

Sindre Øgar og Mikal Emil Aaserud

Innsendere

Sindre Øgar

sindreo@vg.no

905 48 986

Mikal Aaserud

mikal.aaserud@vg.no

454 40 491

Takk til

Tom Byermoen, Hallgeir Vågenes, Bjørn S. Delebekk, Frode Buanes, Eivind Haugen, Knut Eivind Straume, Eirik Vale Frogner og Leif Welhaven.

Publisert

Fra april 2024. Arbeidet fortsetter i 2025.

Kontaktperson

VG v/ Sindre Øgar

Akersgata 55

0107 Oslo

Redaksjon

Verdens Gang

Pb. 1185 Sentrum

0107 Oslo

Sentrale publiseringer**Den delte fotballbyen**

17. april

[Les saken](#)**Skjulte talentene for kretsen**

17. april

[Les saken](#)**Spillerjakt på tolvåringer**

22. april

[Les saken](#)**Her ryker klubbens siste håp**

21. mai

[Les saken](#)**Jentelag skviset ut**

2. juli

[Les saken](#)**Vil privatisere talentene**

9. juni

[Les saken](#)

Lenke til alle publiserte saker ligger som vedlegg til metoderapporten.

Innhold

1. Innledning	1
2. Slik kom arbeidet i gang	1
3. Den delte byen	2
3.1 De første spørsmålene	2
3.2 Kildearbeid i bredden	2
3.3 E-poster til akademier	3
3.4 Analyse av kretslag	3
3.5 Analyse av landslag	4
3.6 Snakke med grasrota	5
3.7 Nye undersøkelser: Varme baner	6
3.8 En grafikk som definerte saken	6
3.9 Invitere til debatt	7
3.10 Toppfotballens påvirkning	8
4. Hva skjedde på Løren?	9
4.1 Nye spor	9
4.2 Kampen om Bama-tomten	9
4.3 Visuelle grep på Løren	10
4.4 En gutt som ikke får spille fotball	10
4.5 Ansvarliggjøre politikere gjennom 20 år	11
4.6 Ansvarliggjøring til topps	11
4.7 Politiske utspill	12
4.8 Kampen for undervarme	12
5. Jakten på neste stjerne	13
5.1 Private akademier og idrettens regler	13
5.2 Tallenes tale	13
5.3 En fotballrevolusjon	13
5.4 Jentelaget som ble skviset ut	14
6. Etikk og spesielle erfaringer	15
6.1 Reel debatt - ikke skyttergraver	15
6.2 Skrive om barn - uten å henge ut barn	15
6.3 Gutten som ikke fikk spille fotball	16
6.4 Åpenhet for ulike syn	16
7. Slik organiserte vi arbeidet	16
8. Dette er nytt	17
9. Konsekvenser	19

1. Innledning

Fotball engasjerer nesten alle. En mor som er opptatt av det sosiale. En far som vil at poden skal bli proff. Ungene som spiller, og besteforeldrene som står på sidelinjen og heier. Her treffes folk med ulike bakgrunn, verdier og syn på hvordan ting skal gjøres. Profesjonalisering møter dugnadsarbeid.

Og på toppen har man pengene. En spiller kan bli en vare som kjøpes for milliarder.

I dette prosjektet har vi vist hvordan jakten på den neste store får konsekvenser for barnefotballen. Og hvor ulike forutsetninger barn har for å lykkes.

Vi har vist at det nesten bare er den rikeste halvdel av Oslo som produserer landslagsspillere, og at treningstilbudene for barn i de fattigste bydelene er mye dårligere enn på vestkanten. Vi har også vist hvordan store ambisjoner og profesjonalisering skaper kaos for barn og unge.

Utgangspunktet er Norges største by, men flere av utfordringene vi finner i Oslo er også gjenkjennelig i andre deler av landet.

Sakene har ført til stort engasjement og politisk debatt fra vi publiserte den aller første saken i april. I et svært stramt Oslo-budsjett ble Holmlia-barna endelig hørt. De er lovet undervarme i kunstgressbanen sin i år. Det betyr fotballaktivitet året rundt for barna i klubben hvor denne reportasjeserien startet.

2. Slik startet arbeidet

For VG handler fotballdekningen ofte om de store stjernene. Eliteserien, Premier League, EM og VM. Skal VG Sporten i det hele tatt lage journalistikk om breddefotball? Er ikke det stoff for lokalaviser? For de som jobber med oppvekst og byutvikling?

Både Sindre og Mikal har en stor fotballkjærlighet, men endte «bare» opp som ålreite løkkespillere – uten noe å skylde på.

Mikal har riktignok jobbet som trener for en av Lyns mest talentfulle årganger, og har hatt en finger med i utviklingen av flere toppspillere – den mest kjente; Oscar Bobb. Nylig så Sindre hvordan vinteren virket på fotballaktiviteten for sønnen og andre 6-åringer i Årvoll IL, der trange gymsaler ble løsningen i flere måneder.

Fra hver vår kant hørte vi historier om ungdommer i breddefotballen som ble offer for et kaotisk «overgangsmarked». Og om en stadig råere spillerjakt på barn. Vi hadde snakket om temaet lenge, men aldri kommet skikkelig i gang. Andre oppgaver kom i veien og det var en turnus å følge. Men nå følte vi virkelig at det lå noe der.

Å dykke ned i motsetningene – og prøve å beskrive hva som skjer – var en av de store motivasjonene våre. Det å få muligheten til å jobbe mer ute i felt, og møte dem vi skriver om, var også noe som virkelig ga motivasjon i en hverdag med mye deskjobbing.

Vi bestemte oss for å begynne med Oslo. Det er her vi bor, og det er her forskjellene er størst. Oslo og omegn er dessuten det største området, med flest bredde- og toppklubber, og endringene som skjer her påvirker hverdagen til mange av våre lesere.

Klasseskillet i fotballen var nok det første vi snakket om, og som vi ønsket å undersøke. Dette skillet har blitt beskrevet tidligere, senest gjennom en grundig kartlegging i Aftenposten året før. Hvis vi skulle dykke ned i det, måtte vi få frem noe nytt – og gjøre det på vår måte.

Bare å beskrive forskjeller, ville ikke være nok. Vi ønsket også å se på bakgrunnen for forskjellene, og konsekvensene av dem. For lokalsamfunn, for barna og for norsk fotball.

Hva skjer når noen i bredden blir satseklubber og andre ikke klarer å holde følge?

3. Den delte byen

3.1 De første spørsmålene

Byutvikling og talentutvikling er jo egentlig to helt forskjellige ting, men alle trenger en bane for å bli god. Toppfotball og satsefotball kan være lite relevant for en breddeklubb, men hva skjer når det jaktes på unge spillere i bredden?

Erfaringene vi hadde og det vi hadde hørt fra folk de siste årene, gjorde at vi hadde en hypotese om at det var store forskjeller mellom de ulike klubbene og bydelene i Oslo. Vi stilte oss to spørsmål vi ville finne svar på:

- Er det foreldrenes lommebok som avgjør hvem som kan bli gode i fotball i Norge?
- Blir barn med «feil postnummer» ekskludert?

Selv om spørsmålene våre tar utgangspunktet i en hypotese, så har vi vært åpne for at svarene kunne ta ulike retninger. Det var mye som ikke var så gjennomtenkt fra starten. Vi var først og fremst journalister som ville lage noen gode saker fra breddefotballen, og vi så aldri for oss en serie som ville vare i mange måneder.

3.2 Kildearbeid i bredden

Fotball er følelser. I starten handlet det om å snakke med flest mulig mennesker om temaet. Det viktigste var å komme tett på personer som har en rolle i breddeklubbene.

Selv om mange medier har hatt enkeltsaker om breddesatsing, og det har vært saker om anleggskrise i fotballen, så har det vært sporadisk. Det er ikke så ofte nasjonale medier har tatt seg tid til å dykke ordentlig ned i grasrota. Vi følte oss derfor trygge på at det lå gode saker der om vi fikk bruke tid.

At vi begge jobber som sportsjournalister prøvde vi å bruke til vår fordel. Vi kjenner mange av mekanismene i toppfotballen, og vi anerkjente ønsket om å ville bli god – og hvor sterk drivkraften er for mange.

Samtidig er det norske samfunnet og norsk fotball kjent for uttrykket «alle skal med». Her ligger det en motsetning som det er vanskelig for idretten å håndtere.

Vi ønsket å få fram begge sider gjennom dette prosjektet. Vi ville beskrive nøkternt hva som skjer – med alle nyanser – uten å ta fram den moralske pekefingeren.

3.3 E-poster til akademier

En av de første tingene vi gjorde var å sende ut e-poster til topp- og breddeklubber med akademitilbud. Vi skrev at vi «*jobber med saker om hvordan sosial bakgrunn påvirker mulighetene barn har til å satse på – og bli gode i – fotball*».

Vi ba om en oversikt over flere ting:

- Fotballtilbud
- Hvor mye det kostet
- Hva som var inkludert i de ulike prisnivåene.

Vi sendte e-poster til noen klubber i Oslo, blant annet Ullern, Vålerenga og Stabæk, og noen i andre landsdeler – som Rosenborg og Haugesund. Responser var ganske laber. Vi fikk bare noen få svar, og det var ofte vanskelig å få en god oversikt, siden treningsavgift ofte kunne være én del av kostnadene. Å sammenligne priser og tilbud basert på disse svarene ville ikke gi leserne våre en god oversikt.

Men selv om vi ikke lagde saken, ga svarene oss mer innsikt om prisnivå og hvordan klubbene håndterte treningsavgiften for familier med lavinntekt eller andre utfordringer. Vi la vekk denne arbeidsmetoden, og begynte heller å ringe rundt og snakke med folk.

3.4 Analyse av kretslag

Samtidig som vi begynte å snakke med mange i breddefotballen, begynte vi å gjøre undersøkelser som kunne si noe om hvordan det står til blant de beste i dag:

Påvirker sosial bakgrunn muligheten til å bli god?

Vi ønsket å se hvordan spillere fra Oslo fotballkrets var representert på landslag og på kretslag. A-landslagene sier mest om den nære fortiden, mens krets- og ungdomslandslagene også forteller noe om nåtiden – og hva vi kan forvente i fremtiden.

Kretsuttakene finner man på fotballkretsens nettsted. Vi så på seks ferske kretslag (jenter 2008-2011 og gutter 2009-10) fra februar 2024. Hos alle jentene er det opplyst hva som er nåværende klubb i uttaket. Guttene står derimot bare med navn, og ikke klubb.

Det stusset vi naturligvis på, men vi fikk senere høre en forklaring som føyer seg inn blant funnene våre: Guttene står ikke oppført med klubb for å hindre at andre klubber kaster seg over dem.

Dette lo man litt av ute i klubbene, fordi enhver speider kan søke det opp i NFFs eget «Fiks»-system. Fra 12-13-årsalderen finner man klubbinformasjon åpent på NFFs nettside fotball.no. Det var også her vi fant klubbinformasjonen vi trengte for å analysere guttelagene.

Ved hjelp av statistikkbanken til Oslo kommune (tall fra Statistisk sentralbyrå) definerte vi hva som er «fattige» bydeler basert på «andel barn i husholdninger med vedvarende lavinntekt». Vi har omtalt dette som «bydeler med høy andel av lavinntektsfamilier». I Bjerke, Sagene, Grünerløkka, Søndre Nordstrand, Stovner, Gamle Oslo, Alna og Grorud – totalt åtte bydeler – vokser minst 19,5 prosent av barna opp i lavinntektsfamilier.

Når vi fordelte kretsplayerne etter bydel, tok vi utgangspunkt i nåværende klubb. Det var eksempler på spillere som hadde byttet klubb, og som dermed kunne ha sin oppvekst i en annen bydel enn klubben man spilte for i dag. Vi sjekket derfor bakgrunnen så langt det lot seg gjøre med kilder i miljøet, fotball.no, folkeregisteret, klubbenes nettsider eller andre steder vi kunne finne informasjon om flytting eller klubbytter.

Blant 76 kretsagsjenter spilte bare seks jenter for lag fra «fattige» bydeler – altså under åtte prosent. Seks av 32 gutter kom fra klubber i lavinntekts-bydeler.

Bakgrunnssjekken avslørte at forskjellene faktisk kunne være enda større. Blant de seks guttene spilte fem for Vålerenga (som ligger i den «fattige» bydelen Gamle Oslo), men flere kom opprinnelig fra andre steder, som Ski og Hakadal. Det samme gjaldt jentene, som hadde bakgrunn fra blant annet Kjelsås.

For fotballmiljøet er ikke denne trenden en nyhet, men det var viktig for oss å tallfeste nå-situasjonen. Samtidig ga researchen mye verdifull informasjon som vi fikk bruk for i samtaler med klubbfolk. Vi så noen mønstre, hvilke klubber som gikk igjen på kretslagene og hvilke som ikke var der. Når vi senere viste frem google docs-dokumentet med navn på spillere og klubber, så fikk det folk til å snakke. Det ble noe konkret og håndfast. «Hvorfor er ikke våre spillere tatt ut her?».

Selve funnene er bare beskrevet med noen korte setninger i den første saken. Men i Holmlia skulle dette arbeidet gi oss en viktig avsløring.

3.5 Analyse av landslag

Vi gjorde den samme jobben med fem landslag: På herresiden: A-landslaget, U21 og U20. På kvinnesiden: A-landslaget og U23. Også her var det et øyeblikksbilde der vi så på de siste landslagstroppene høsten 2023.

Her kunne vi naturligvis ikke ta utgangspunkt i nåværende klubb, men vi måtte finne ut hvor spillerne kommer fra. En god del av disse er kjente spillere som har kjent bakgrunn og oppvekstmiljø. Ellers brukte vi de samme kildene som da vi undersøkte kretslagene.

Vi dybdesjekk kun spillere med bakgrunn fra Oslo fotballkrets. Av 18 spillere fra Oslo fotballkrets i de fem landslagstroppene, hadde ingen bakgrunn fra de åtte lavinntekts-bydelene. Osame Sahraoui fra bydelen Søndre Nordstrand hadde meldt forfall, noe vi viste i grafikken. Han har nå meldt overgang til Marokko – og dermed er Oslo øst bedre representert på det nordafrikanske laget, enn på et norsk landslag.

Dette fortalte oss bare noe om situasjonen akkurat nå, men det fortalte ikke noe om hvorfor det er sånn. Men funnene ga oss lyst til å grave videre.

3.6 Snakke med grasrota

Parallelt med disse undersøkelsene kontaktet vi klubbledere, forskere og kontakter i fotballmiljøet. Vi ønsket å få kontakt med folk ute i klubbene, de som kjente dette på kroppen og som kunne fortelle hva som foregikk. Vi søkte ikke kjente spillere eller navn som en gang hadde vært i et breddemiljø på østkanten, vi ønsket å få beskrivelsene fra de som er der nå.

Ofte startet det med en kort telefonsamtale der vi fortalte hva vi lurte på. Vi prioriterte å dra ut for å møte folk i klubbene eller der de holdt til. Det ga lengre samtaler i rolige omgivelser, og samtidig fikk vi en bedre relasjon til kildene. Målet vårt var først og fremst å få informasjon som kunne gi oss gode saker, og dette ble dybdeintervjuer som ga oss mye.

Holmlia-leder Aram Meradi vekket raskt vår interesse, og han skulle vise seg å bli en viktig kilde. Bakgrunnen for at vi kontaktet ham var klubbens historikk; Holmlia er en av breddeklubbene som historisk har levert flest landslagsspillere til de norske herrelandslagene.

Nå var det en svært frustrert leder vi snakket med. Allerede i den første samtalen fikk vi høre at det skjedde spinnville ting i barne- og ungdomsfotballen. Det skulle bli mange turer til Holmlia dette året.

Her fikk vi en åpen kilde som satte ord på problemene. Homlia følte seg utstøtt, hadde elendige treningsforhold vinterstid og budskapet deres var ikke til å misforstå: Det er penger og bekjentskap som styrer hvem som får mulighetene.

Da vi snakket om undersøkelsene vi hadde gjort av kretsagsspillere, kom klubben også med en avsløring. De fortalte at klubben hadde tatt et kontroversielt og drastisk, men også vanskelig, valg. De holdt talenter skjult for fotballkretsen og meldte dem bevisst ikke som aktuelle for kretsag. Årsak: Så snart en spiller kom på kretsaget, kom det større og rikere klubber for å hente dem. Holmlias eget lag kunne bli oppløst.

Frode Lia ble en annen svært viktig stemme fra østkanten. Han er nå fotballtrener i Christiania BK i Gamle Oslo, og har engasjert seg for temaet i en årrekke. Han satte ord på hva han mener skjer – både i øst og vest. Samtidig kom han med systemkritikk og ansvarliggjorde både kommune, idrettskrets og fotballkrets.

Etter å ha blitt matet med problemene i øst, var det på tide å se vestover. Man kan godt si at vi var litt kyniske da vi inviterte oss selv til et par av de «rikeste» klubbene i Oslo vest – Heming og Ullern. Her snakker vi kontraster.

Satseklubbene har tidligere fått kritikk for sine høye treningsavgifter og kostnadsnivå, og for tidlig spising og selektering. I utgangspunktet er ikke disse klubbene like snakkesalige, fordi det er betente tema. Flere fryktet nok at vårt fokus kunne slå tilbake på dem.

Samtidig opplevde vi å bli trodd på at vi gikk inn i dette med en åpen holdning. Vi ønsket virkelig å sikre at også disse klubbene skulle få beskrive sin filosofi og fortelle hvorfor de satser som de gjør. Dette ville bidra til å opplyse debatten og få frem nye opplysninger. Vi opplyste alltid om at vårt «mål» ikke var å ta enkeltklubber eller enkeltpersoner. Faktum er jo at de har lyktes med å få fram mange gode spillere de siste årene.

At vi også fikk til gode møter med klubber fra de rikeste bydelene – og ikke bare en rask telefon der vi konfronterte dem med høye treningsavgifter – ble avgjørende.

Begge breddeklubbene kom åpent med flere sentrale opplysninger i samtalene:

- At de har konkrete mål om å utvikle toppspillere.
- At de jakter 12-13-åringers selv om de ser flere uheldige konsekvenser.
- Hos Ullern var det ingen nedre aldersgrense for å differensiere på trening.
- At de har treningsavgifter på opp 19-20.000 kroner i året – før alle cuper og reiser. Regningen var det foreldre og sponsorer som tok.

Klubbene var stolte over hva de fikk til, men innrømmet samtidig at de var en del av en håpløs karusell som drev spillerjakt på barn. Det var spis eller bli spist, sa de i Heming. Og ingen ønsket at det skulle være sånn.

3.7 Nye undersøkelser: Varme baner

Fordi vi reiste ut og møtte folk i klubbene, hadde vi også observert en stor forskjell mellom øst og vest: I Holmenkollen var fotballflatene grønne gjennom vinteren. På Holmlia var banen dekket av isflak.

Det er vanskelig å bli god uten en bane å spille på, derfor bestemte vi oss for å kartlegge tilgangen til oppvarmede kunstgressbaner i de ulike bydelene.

Vi sendte en e-post til Bymiljøetaten. Det er etaten som forvalter fellesarealer, blant annet idrettsanlegg. De sendte tilbake en liste som viste at det var 30 baner med opplegg for undervarme i Oslo. De hadde kategorisert banene som «kommunale» eller «private».

Med private menes her at klubben(e) selv har finansiert utbygging av bane. Listen viste også kommunale baner der klubbene hadde finansiert opplegg og driftet undervarme-anlegget selv.

Da vi sjekket, viste det seg også at flere kommunale baner, der kommunen hadde ordnet et undervarme-anlegg, ikke ble benyttet på vinteren fordi de aktuelle klubbene ikke hadde råd til å drifte det.

Etter at vi hadde mottatt listen plottet vi hvilke bydeler hver av banene tilhørte. Deretter så vi på innbyggertallene i hver bydel. Vi brukte Oslo kommunes statistikk over befolkningen, der det ligger detaljert oversikt over hvor mange ungdommer det er i hver enkelt bydel.

Vi valgte å ta utgangspunkt i at alle ungdommer mellom 6-18 år, jenter og gutter, som potensielt er fotballspillere i sin bydel, og brukte det tallet i vår analyse.

Det viste at flere bydeler med 4000-7000 ungdommer ikke kunne tilby en eneste oppvarmet bane, mens det i andre bydeler var 1200 ungdommer per bane.

Vi satt nå med et tallmateriale som sa noe om forskjellene, og samtidig flere dybdeintervju med trenere og ledere på grasrota som beskrev store forskjeller i Oslo-fotballen.

3.8 En grafikk som definerte saken

Nå ville vi begynne å publisere de første sakene. Men hvordan skulle vi løfte interessen uten et kjent

ansikt eller en en sterk skjebnehistorie? Her tok lederne våre grep og koblet oss med teamene som jobber med presentasjon, og designer Tom Byermoen.

Tom ville lage en enkel og forståelig grafikk som sa noe umiddelbart om de funnene vi hadde gjort.

Hovedillustrasjonen i den første saken er en fotballbane som illustrerer skillet mellom øst og vest i Oslo. Hovedtanken er å visualisere hvor trangt de har det på østkanten kontra vestkanten. Hver prikk representerer ett barn. På vestkanten har de god plass, mens det i øst er svært tett om plassen. Grafikken kunne vært illustrert med et statisk bilde, men ved å animere spillerne kommer forskjellene enda bedre frem. I vest har de det rolig, mens de i øst stresser rundt i mylderet av spillere.

Grafikken har også en ekstra dimensjon. Prikkene illustrerer hvor mange spillere det er per oppvarmet bane. De hvite prikkene kan altså sees som snødekte baner i øst, mens de i vest har grønne oppvarmede kunstgressbaner.

Animasjonen er laget i javascript ved hjelp av partikkelgeneratoren tparticles og tilrettelagt for frontend-programmet Svelte. Animasjonen ble imidlertid for krevende å kjøre direkte i nettleseren, derfor ble det laget en videoversjon som hovedillustrasjon til saken

Grafikken fungerte. Den ble også brukt på hovedfronten til VG, og vi merket at presentasjonen vekket interessen for et bredt publikum – også i de yngste målgruppene. Alle kunne med egne øyne se forskjellene.

Lenger ned i første sak kan man borre dypere ned i datasettet i en interaktiv grafikk. Her kan man sammenligne valgfrie bydeler i vest mot øst. Datasettet inkluderer tall på antall barn mellom 6 og 18 år i hver bydel, hvor mange oppvarmede kunstgressbaner det er i bydelen og hvor mange barn det blir per bane.

I samme sak er det også en annen grafikk som viser A-spillere fra Oslo Fotballkrets i november/ desember. Alle grafikkene følger en grønn tråd for å markere skillet, med vest til venstre og øst til høyre. De er også laget som løse elementer slik at det har vært lett å gjenbruke dem i oppfølgingssaker.

3.9 Invitere til debatt

I den første saken koblet vi sammen mange av funnene vi hadde gjort: hvor landslagsspillere kommer fra, Holmlia utfordringer og baneforhold på vintertid. Vi ville at den første saken skulle gi mange nye perspektiver på temaet og skape debatt.

Det klarte vi. De neste dagene og ukene publiserte vi flere oppfølgere – blant annet reportasjen «Fotball-oasen i Holmenkollen» fra de hardtsatsende breddeklubber i Oslo vest – Heming og Ullern.

Saken ga folk et innblikk i hvordan breddeklubbene på noen områder satser som eliteserierklubber. I Ullern fortalte lederen at han nylig henvendte seg til en klubb angående to tolvåringer. Han kjente på at det han gjorde var til fordel for Ullern – men kunne være en ulempe for norsk fotball. Det er ikke uvanlig at andre klubbers lag knekker sammen om to av de ivrigste spillerne brått forsvinner.

NOVA-forsker Gerd Marie Solstad publiserte ganske samtidig ny forskning som konkluderte med at økt profesjonalisering og høyt sportslig ambisjonsnivå virket negativt på fellesskapet og frivilligheten. Ved å gå inn i dette, kunne vi samtidig avdekke stor uenighet mellom generalsekretær Magne Brekke i Oslo

idrettskrets og fagfolkene i Norges Fotballforbund: Brekke hevdet at NFF ikke lever opp til «fotball for alle»-frasen, og at de til en viss grad heiet på utviklingen med akademier og tidlig spesialisering. NFF slo tilbake mot kritikken.

3.10 Toppfotballens påvirkning

Hos Grorud IL fikk vi belyst hvordan toppfotballens raske penger fikk dem til å miste seg selv. Groruds historiske opprykk til OBOS-ligaen i 2019 ble billetten til en ny verden, med mer penger.

- Vi har alltid hatt et solid verdigrunnlag, men da mistet vi oss selv litt i en karusell rundt rekruttering av unge spillere, beskrev klubbleder Mats Thyli.

Å hente spillere tidlig, og selv utvikle dem, er noe som belønnes økonomisk på flere måter. Dette skjer gjennom Norsk Toppfotballs «akademiklassifisering». Her vurderes klubbene etter et sett av kriterier, og de belønnes etter hvor godt de oppfyller dem (med penger fra salget av medierettighetene til Eliteserien og OBOS-ligaen).

I tillegg virker FIFA og NFFs overgangsreglement på samme måte: Dette går ut på at klubber som henter spillere, må betale treningskompensasjon til alle klubbene som har trent spilleren mellom 12 og 21 år.

Nå valgte Grorud heller å samarbeide med de mindre klubbene rundt seg, og de viste på vår forespørsel frem innholdet i enkelte av samarbeidsavtalene. Målet var «så myke overganger som mulig», for at «spilleren får tid til å tilpasse seg et nytt miljø» og for å hindre «potensiell uro» i klubben som avgir spilleren. Moderklubbene skulle få anerkjennelse for eget arbeid, og skulle få en større økonomisk gevinst enn de hadde krav på ifølge regelverket. Oppsiden for Grorud var at et slikt samarbeid ville gi dem tilgang på store talenter når tiden var moden.

Da vi arbeidet med caset Grorud IL fikk vi også et nytt perspektiv: Nå kunne vi fortelle hvordan unge, norske talenter, med flerkulturell bakgrunn, følges tett og har fått sjansen hos andre landslag. 17-åringen El-Hadji Ousmane Sarr Ba har aldri vært på sone- eller kretslag i Oslo, men har vært på samling med Portugals G17-landslag. Vi mente det var grunn til å stille spørsmål til Norges Fotballforbund om hvordan flerkulturelle talenter fra lavinntektsområder fanges opp av krets- og sonelag.

Vi valgte en case-drevet serie fra start. Der fikk klubbene mulighet til å presentere sin versjon – uten at de rike og fattige ble satt unødvendig opp mot hverandre. Fordelen var at vi fikk folk til å snakke åpent om kontroversielle sider av breddefotballen når det også var plass for nyanser. Ulempen er kanskje at leserne måtte se de ulike sakene i sammenheng og at noen funn som kom litt uti serien gjerne kunne vært med tidligere.

Vi viste hvordan sosiale forskjeller ga ulike fotballtilbud, hvor ulik anleggsituasjonen var på vinterstid og hvordan breddeklubber oppførte seg som toppklubber – og et overgangsjag som åpenbart hadde noen uheldige sider.

I løpet av den første uken publiserte vi syv reportasjer og én kommentar. Sakene utløste et skred av tips, innspill, telefoner og e-poster fra kilder og folk som engasjerte seg.

4. Hva skjedde på Løren?

4.1 Nye spor

Interessen viste at vi var på sporet av en sak som engasjerte mange mennesker og vi fikk derfor mulighet til å jobbe videre. Det ble satt noen krav til hvilke saker vi skulle gå for: Enten måtte de fortelle noe helt nytt og ufortalt. Eller så skulle det handle om å ansvarliggjøre de som satt med ansvaret: Klubbene, Norges Fotballforbund, politikere, Oslo idrettskrets og så videre.

Fram mot sommeren var det tre områder vi nå konsentrerte oss om:

- Anleggsituasjonen
- Profesjonalisering/spissing
- Private akademier.

Når det gjaldt anlegg, rettet vi blikket mot Løren. Det er en sentrumsnær bydel i Oslo som det siste tiåret har hatt en massiv boligbygging med nye blokker og en voldsom befolkningsvekst. Vi valgte å bruke dette området som et større case for å beskrive og problematisere prosessene når motstridende interesser kjemper mot hverandre.

Sosial infrastruktur, som fotballbaner og grøntområder står på den ene siden, mens boligutbyggingen som politikerne har lovet, står på den andre. Og det er først nå, når barnefamiliene har flyttet inn og bodd noen år, at vi ser de reelle konsekvensene av at det ene ble prioritert foran det andre.

Vi lette etter grepene og historiene som kunne beskrive disse konsekvensene, og det fant vi på tomte til et gammelt fruktlager.

4.2 Kampen om Bama-tomten

Bama-tomten er den siste sentrale kommunale tomten i denne delen av Oslo, og var på mer enn 80.000 kvadratmeter. Kommunen kunne i teorien gjøre hva den ville med den. Tomten var også idretten- og lokalbefolkningens siste håp om fotballbane. Vi bestemte oss for å bruke kampen om Bama-tomten som en case på hvordan det kunne ende sånn.

Var politikerne klar over bane-situasjonen for ungdommene og lokalbefolkningen, da de likevel valgte noe annet?

Først hentet vi et enkelt, men beskrivende tallmateriale fra Oslo kommunes egen database. Den viste hvordan befolkningsveksten på Løren og områdene rundt hadde skutt i været på et tiår.

De færreste VG-lesere vet hvordan kommunale reguleringsprosesser foregår og vi ville derfor beskrive på en enkel måte hva som må skje for å få regulert inn en bane.

I arbeidet med å forstå hvordan man driver anleggsutvikling/utbygging, i kombinasjon med boligbygging, har vi lest høringsforslag og innspill til planer som sentrale etater/politikere/utvalg jobber med som:

- Kommuneplanens arealdel: En grovskisse som ligger til grunn for hver kvadratmeter av byen.
- Behovsplan for idrett og friluftsliv: Et styringsverktøy for politikerne som skal fortelle noe om behovet

for nye anlegg, arealer, turveier og områder til idrett og friluftsliv.

- VPOR: Veiledende plan for det offentlige rom.
- Byutviklingsutvalget: som har ansvar for kommunedelplaner, områderegulering og detaljregulering, for å nevne noe.

Vi har også brukt tid på å skaffe oss en oversikt over hvordan politikerne besluttet å velge det ene fremfor det andre. Forsto politikerne faktisk hva de hadde valgt bort da det for eksempel ble besluttet at det ikke skulle reguleres inn en sårt tiltrengt fotballbane på Bama-tomten?

Det kunne vi dokumentere at politikerne hadde fått mange varsler om.

Oslo idrettskrets var den aktøren som hadde engasjert seg sterkest for å påvirke byutviklingen på Løren. Oslo idrettskrets organiserer alle idrettslag i Oslo, men har også spesialkompetanse innen anleggspolitikk. Advarslene har vært kraftige.

Vi endte med å bruke deres arbeid mot sentrale etater og politikerne som et konkret grep vi kalte «ni år med varsler» i vår hovedsak om Løren.

For ordens skyld: Politikerne har vedtatt at «byrådet skal finne en ny tomt på Løren» innen desember 2023. Den er frem til dags dato ennå ikke funnet.

4.3 Visuelle grep på Løren

Gjennom hele prosjektet har vi vært opptatt av visualisering for å skape en umiddelbar forståelse av problemstillingene vi ønsker å belyse.

Fotografer på VG-huset har tatt stort eierskap til saken. Med dronebilder og dronevideoer, har vi forsøkt å vise til leserne våre hvordan Bama-tomten – omkranset av næringsbygg og nyboligbygging – tilsynelatende er det eneste arealet det var mulig å få bukt med banekrisen på Løren.

Utzoomingen i satellittbilder fra Lørenbanen, med områdene Løren, Refstad og Risløkka rundt, viser tydelig både den enorme utviklingen i området og de tapte mulighetene ved å ikke bruke noe av dette til å bedre banesituasjonen.

Vi har brukt oversiktsvideo fra aktiviteten i beste treningstid. Banen er fullstappet, der 80 niåringer får en kvart bane å dele seg imellom i ukedagene.

4.4 En gutt som ikke får spille fotball

Det var også her vi fikk høre om Christoffer (9) som ikke fikk være med å spille. Det var allerede kjent at idrettslaget Hasle-Løren måtte si nei til at barn fikk bli med på den organiserte fotballaktiviteten.

Men oss bekjent, hadde ingen fortalt i egen person hvordan det føltes. Hovedsaken om banekrisen på Løren ble menneskeligjort og i stor grad båret av Christoffer. (se mer under Etikk). Dette ble en sterk fortelling om en gutt som selvfølgelig ikke synes det er noe gøy å bli holdt utenfor og som venter på side-linjen til kompisene er ferdig med den organiserte treningen.

4.5 Ansvarliggjøre politikere gjennom 20 år

Å ansvarliggjøre maktpersoner ble etter hvert viktig for oss, og særlig når det gjaldt anleggsituasjonen og Løren-eksempelet. Derfor kontaktet vi ansvarlige Oslo-politikere gjennom de siste 20 årene. Hva sa de i dag?

I utviklingsområder som Løren var det byråden for byutvikling som hadde ansvaret, og der har fokuset vært på boligbygging. Vi mente det var behov for å konfrontere politikere om det de ikke gjorde.

Sentrale politikere i det rødgrønne byrådet, i tillegg til Høyre som var med på å godkjenne reguleringsplanene for Bama-tomten, svarte på spørsmål om valgene de tok rundt Bama-tomten og kritikken fra opposisjonen, først og fremst Rødt.

Gjennom intervjuene kunne vi fortelle at byrådene med ansvar for idrett stort sett hadde hatt blikket på andre oppgaver og andre steder.

4.6 Ansvarliggjøring til topps

Det var imidlertid en politiker som først ikke svarte, det var Raymond Johansen (Ap). Han var byrådsleder og øverste ansvarlig for både byutviklingen og planene for Bama-tomten som ble vedtatt sommeren 2023, noen måneder før det rødgrønne byrådet gikk av.

Vi ba om svar på en del spørsmål per e-post. Johansens kommunikasjonsrådgiver i hans nye jobb i Norsk Folkehjelp fortalte at hun hadde videresendt vår e-post om hva vi ønsket svar på, og sa at et svar innen fristen vi satte kunne bli vanskelig.

Dagene gikk og vi purret stort sett hver dag i en uke. Etter en uke svarte Johansens rådgiver at «han svarer snart» og at han hadde fått Mikals telefonnummer.

Da vi fortsatt ikke hørte noe, ga vi beskjed om at fristen for et tilsvarende svar hadde gått ut. Da svarte rådgiveren at «de har prøvd å ringe deg», da med henvisning til dagens ledelse i Oslo Arbeiderparti.

Da VG gjorde det klart overfor Johansens nåværende rådgiver og kommunikasjonsrådgivere i Oslo Arbeiderparti at vi ønsket svar fra de politikerne som faktisk satt med ansvar, altså Johansen, ikke dem som representerte partiet nå, fikk vi likevel ikke svar fra Johansen.

Etter noen runder internt valgte VG å trykke tekstmeldingene mellom oss og hans rådgiver, sammen med svarene fra sentrale politikere i Sv, MDG og Høyre, som alle var en del av flertallet for planene for Bama-tomten. Det å trykke tekstmeldingene mellom VG og Johansens rådgiver kunne fortelle noe om hvor vanskelig det er å ansvarliggjøre politikere med helt reell makt i Oslo.

Johansens manglende svar fikk flere til å reagere. Styreleder i Hasle-Løren uttalte at «de var veldig skuffet over Johansens og Arbeiderpartiet» og sa at «Arbeiderpartiet egentlig står sterkt i både Oslo øst og i bydelen».

Da tok Johansen selv kontakt med VG, men gjorde det veldig klart at et intervju måtte bli kortvarig fordi han var på en konferanse. Intervjuet per telefon varte i cirka tre minutter og her erkjente han blant annet følgende om Løren-området:

«Du trenger ikke lese mange aviser for å skjønne at det er boligkrise, at vi må bygge flere boliger og det var det vi gjorde der».

4.7 Politiske utspill

Det har ikke manglet på politikere som har kontaktet oss for å skape en form for eierskap til fotballbanekrise og sosial infrastruktur i Oslo. Kanskje har de merket at temaet var viktig for folk i store deler av Oslo?

Vi har vært tydelige på at vi vil lage journalistikk på helt reelle løsninger og ikke populisme og utspill med lite realisme.

Arbeiderpartiet – fra og med høsten 2023 i opposisjon – forsøkte i forbindelse med Løren-sakene å fremme et forslag om hvor idrettslaget Hasle-Løren kunne få bygget en ny bane. VG var invitert med, men Arbeiderpartiets Oslo-politikere fikk seg nok en overraskelse da Hasle-Lørens styreleder dukket opp og kunne fortelle at deres forslag til løsning virket urealistisk.

Statsminister Jonas Gahr Støre og kulturminister Lubna Jaffrey reiste til Bjørndal IF for å fortelle at millioner skulle deles ut til idrettsanlegg, men ingenting av det skulle gå til oppvarmede kunstgressbaner, som var hele utgangspunktet for sakene fra Holmlia.

4.8 Kampen for undervarme

I september besøkte vi Lambertseter IF, som trodde de skulle få bygget fotballbane med undervarme på en større tomt på deres anlegg. I kommunens «behovsplan for idrett» for neste periode, var det inkludert planer om bane med undervarme.

Men: Da planen ble lagt fram hadde undervarmen forsvunnet. Dagens idrettsbyråd Anita Leirik North fortalte at det heller skulle lages skolepaviljonger på tomten.

– Oslo er en by med arealknapphet, og det blir jo ikke noe mer ledig areal i tiden som kommer, hadde hun tidligere sagt i et intervju med oss – der hun varslet realisme, harde prioriteringer og mer sambruk.

Noen ble likevel vinnere i kampen om ressurser: I desember, rett før budsjettforhandlingene for 2025 i Oslo, fikk vi et tips om Stovner Sportsklubb. Etter å ha hørt etter hva deres utfordring gikk ut på, ble det klart at dette var en case som gikk rett inn i tematikken vi begynte på våren 2024.

Stovner SK hadde opplegg for undervarme på sin bane, men manglet cirka 800.000 kroner for at barn og ungdom i området skulle få trene på en oppvarmet bane gjennom vinteren. Enkelte deler av varmeanlegget hadde forfalt gjennom årene. De manglet cirka 1,5 millioner kroner til å fikse det forfalte arbeidet og til å drifte anlegget med undervarme gjennom vinteren.

Etter budsjettforhandlingene ble det klart at Stovner skulle få midlene og enda mer. I uke 3 skal banen være oppe og stå for barn og unge i området.

5. Jakten på neste stjerne

5.1 Private akademier og idrettens regler

Private akademier var også noe vi dykket ned i. Dette er tilbud på siden av klubbhverdagen, og der foreldre betaler for ekstratrening.

Norges Fotballforbund og flere har i en årrekke vært kritiske til private akademier som ikke forholder seg til Norges idrettsforbunds regler om barneidrett. Ifølge idrettens regler kan barn for eksempel først delta i turneringer utenfor Norden fra det året de fyller 13 år. Men private akademier kan ta seg friheten til å bryte disse reglene. Som en konsekvens av dette har de private akademiene flere steder vært uønsket på offentlige fotballbaner.

5.2 Tallenes tale

Vi ønsket å se hvordan dette markedet er i dag, og hvordan disse private fotballakademiene har vært en del av utviklingen til dagens toppspillere.

Vi konsentrerte oss spesielt om to av de største private akademiene på Østlandet: Norsk Fotballakademi og Fotballprogresjon Norge (FPN).

- Vi hentet ut omsetningstall for de fem siste årene fra Brønnøysundregistrene. FPN hadde opplevd en dobling på to år. En økt med personlig trener kostet 1095 kroner hos denne aktøren.
- Vi gjorde en opptelling for å finne ut hvor mange som har gått på disse to akademiene som også har fått landskamper. På nettsidene beskriver de to selv sine «suksesshistorier», og vi sjekket konkrete navn på football.no for å finne ut hvem som har fått landskamper.
- De to akademiene kunne vise til over 80 landslagsspillere blant sine elever: Åtte spillere på A-landslag, 28 på U-landslag og 48 på aldersbestemte landslag. Totalt 84.

– Tallene lyver jo ikke. Vi skal være forsiktige med å si at de er på landslaget på grunn av oss. Det er ikke sånn, men vi har bidratt, og spillerne selv er tydelige på det, sa Terje Lübeck i Norsk Fotballakademi.

En privat aktør tok det et skritt lenger.

5.3 En fotballrevolusjon

Barne- og ungdomsfotballen er slik de fleste kjenner den, et seriesystem fordelt på seriespill i ulike divisjoner. De spiller turneringer som idrettslag arrangerer. Norges Fotballforbund og Norsk Toppfotball har sine egne elitetiltak med turneringer for toppklubbene, samt uttak av spillere til aldersbestemte landslag.

Men noe har skjedd. Debatten raste om fotballen hadde blitt en «sosseidrett» og om det er dem med stor nok lommebok som kan bli gode. Nå fikk vi høre om privatakademiet Team Next Norway.

Team Next Norway hevdet at de gikk foran i en slags fotballrevolusjon i Norge. De ville løsrive seg fra hele systemet til Norges Fotballforbund.

– Det vi egentlig gjør, er å «rive ned systemet» og bygge et nytt system på siden, sa styreleder John Ole Dybdal.

Han fortalte at de ville gi et tilbud på siden av den klassiske norske fotballmodellen og ta barn og ungdom ut av klubbene.

For å gjøre det skulle Team Next Norway danne lag i privatakademiet gjennom en «søknadsprosess» for de spillerne de anså som ivrige og talentfulle, arrangere egne turneringer og reise på turneringer i utlandet. Opplegget ville koste cirka 20.000 kroner i året for en spiller, opplyste Dybdal.

Norges Fotballforbund og politikerne gikk i strupen på privatakademiet.

– En idrettskultur vi ikke ønsker i Oslo, sa idrettsbyråd Anita Leirvik North.

Byråden sa at Team Next Norway ikke lenger var velkomne på kommunale baner.

– Vi er redd for at det er noen som ikke ønsker at barna skal få oppfylle drømmene sine og få muligheten til å trene på dette viset, rett og slett, svarte Dybdal.

Konflikten ble tydelig da styrelederen ønsket VG velkommen til en trening med Team Next Norway, men gjorde det klart at han ikke ønsket omtale av hvilken bane de trente på i frykt for konsekvensene.

5.4 Jentelaget som ble skviset ut

Like før sommerferien meldte en kilde seg med interessant informasjon. Det skulle være en turnering for spillere på private akademier på en kommunal bane, Brynbanen, og flere lokale lag i Oslo øst skulle ha fått beskjed om at de ikke kunne ha sin planlagte trening den helgen. Dette var lag som ikke hadde egen bane, men som hadde fått treningstid på Brynbanen.

I Oslo har ulike idrettslag en driftsavtale med kommunen om hvordan banen kan brukes. Vi ba derfor om innsyn i driftsavtalen mellom Teisen IF og Bymiljøetaten. Her sto det klart og tydelig at anlegget bare skulle brukes av idrettslige formål som er av frivillig virksomhet, med mindre det foreligger skriftlig samtykke fra Bymiljøetaten.

Det sto også at medlemmer av Oslo idrettskrets skulle prioriteres.

Hvis informasjonen fra kilden vår stemte, hvordan kunne da både kommunen og idrettslaget godkjenne en privat turnering på bekostning av lokale spillere?

Før vi hadde fått innsyn i driftsavtalen, og fått klarhet i hva som var fakta i saken, måtte vi dokumentere at det faktisk pågikk en privat turnering helgen 22.-23. juni. Fotograf Hallgeir Vågenes dro derfor og tok dronebilder av de «private» barna som lekte seg på østkanten.

Vi ønsket også å vise frem hvem som måtte stå på sidelinjen. Derfor jobbet vi med kildene for å få noen til å stå frem og fortelle den delen av historien. For en baneløs klubb som Gamle Oslo FK, som er avhengig av banetid på andres baner, er det ikke bare-bare å fronte en slik kritikk. Det er frykt for å miste den lille banetiden man allerede har.

Men trenere og spillere på et jentelag stilte opp og fortalte at deres treningstid ble fjernet med et pennestrøk.

Det gjensto fortsatt en del før vi kunne publisere. Hva hadde egentlig skjedd? Den private arrangøren hadde fått godkjent cupen, opplyste Bymiljøetaten. Men de var ikke kjent med at noen ufrivillig mistet treningen sin. Idrettslaget som driftet banen hadde gitt dem beskjed om at banen var ledig.

Nå startet forvirringen. Idrettslaget uttalte først at det bare var ett lag som hadde oppsatt treningstid den helgen, og at de vurderte at dette laget derfor kunne flytte treningen. Da vi konfronterte dem med kildeopplysninger og dokumentasjon om at flere barnelag mistet sin faste trening den helgen, var svaret at de ikke lå i idrettslagets oversikt. Dessuten hadde klubben sjekket litt mer, og det viste seg at det ene laget som de trodde hadde banetid, likevel ikke hadde det.

Dette var lite tillitsvekkende. Jentelaget hadde jo før cupen fått beskjed fra nettopp idrettslaget om at de mistet treningen den helgen. At jentelaget ble varslet om dette, ble forklart med «det ble sett feil i kalenderen». Samtidig sa en av trenerne på jentelaget at de hadde faste treninger på dette tidspunktet, og at det var meldt inn til idrettslaget.

Det var tydelig at klubben ikke hadde kontroll. Og selv med en litt rotete forklaring fra idrettslaget, var det klart at dette var en sak vi måtte publisere: Jentelaget hadde blitt ofret for en privat turnering, noe som ikke skulle skje. Oslo idrettskrets reagerte kraftig på måten jentene hadde blitt behandlet.

At kontroversielle Team Next Norway, som var erklært uønsket på baner i Oslo, deltok på turneringen ga saken en ekstra dimensjon.

6. Etikk og spesielle erfaringer

6.1 Reel debatt – ikke skyttergraver

I den tabloide sportsjournalistikken griper vi sjansen når det kommer sterke reaksjoner og spisse debatter, men i denne serien ønsket vi å holde det saklig og nedpå. For det første var hovedpersonene i sakene våre ikke-medievante ildsjeler fra breddefotballen, som burde slippe å bli filleristet i kommentarfeltene. Men også fordi vi mener artikkelserien hadde større mulighet til å skape endring ved å la folk presentere sitt syn – i stedet for å sette folk opp mot hverandre og lage et fiendebilde av «øst mot vest».

6.2 Skrive om barn

Vi ønsket å snakke med de vi skriver om – og til syvende og sist handler jo «Den delte fotballbyen» om de fotballspillende barna i Oslo. Vi har likevel vært forsiktige med å eksponere barna i de kontroversielle sakene både fra fattige og rike bydeler.

Vi møtte og snakket med barn både på Ullern, Løren og Holmlia, men har i liten grad sitert dem. I presentasjonen har vi jaktet ansikter, og da har vi også brukt bilder av barn for å skape nærhet for leseren – alltid godkjent av foresatte. Selv om mange barn synes det er kult å komme i VG, så er det de voksne som har ansvaret for de tilbudene som finnes – og ikke finnes. En 12-åring som drømmer om å bli proff, ønsker selvsagt så gode rammer som mulig. Det er de voksne som må ansvarliggjøres og svare på de kritiske spørsmålene.

6.3 Gutten som ikke fikk spille fotball

Som alltid har vi vært varsomme med å bruke barn som case. Likevel gjorde vi det med Christoffer Ramstad (9), som ikke fikk spille med vennene sine på Løren. Her stod vi overfor en trygg voksen (mamma Marita) som reflekterte godt rundt sønnens situasjon og forstod hva det betyr å stille opp i en større nyhetssak.

Vi visste at budskapet ville slå mye hardere ved å bruke ekte mennesker, noe som ville gavne både Christoffer og andre unge i området. Christoffer kunne heller ikke selv lastes for situasjonen han var kommet i, det er politikerne som ikke har sørget for et tilstrekkelig idrettstilbud på Løren.

I ettertid har vi snakket med mamma Marita, som har fortalt om kjemperespons. Løren-saken har fått nytt, stort fokus og hun er fornøyd. Moren forteller også at hun tror Christoffer synes det hele var litt kult.

6.4 Åpenhet for ulike syn

En konsekvens av en case-drevet serie er at bildet males litt etter litt. Vi fikk enkelte reaksjoner på at vi skapte et fiendebilde mellom øst og vest, og at vi i starten ga et feilaktig bilde. Det var både viktig og naturlig å slippe til motstemmer, noe Ready-styreleder Marius Gisvold var da han sa at VGs fokus på antall baner med undervarme ga et feilaktig inntrykk av at tilstanden er verre i øst enn i vest. Han møtte motbør fra flere for denne påstanden, og det førte igjen til en diskusjon om hva som er fakta når det gjelder banesituasjonen.

Oslo fotballkrets lager egne rapporter om banekapasiteten i byen. Disse rapportene måler behovet for bane i sommerhalvåret, fra april til november, basert på antall medlemmer i klubbene. Altså hvilke klubber som har størst behov for mer flate i forhold til antall spillere i klubben. Flere gikk nå ut og var kritisk til disse rapportene, fordi de tok utgangspunkt i antall medlemmer i klubbene og ikke antall barn som vokser opp i bydelene. Dessuten målte de ikke behovet på vinterstid.

Vi har i vår serie satt et skikkelig fokus på vintersesongen, fordi fotball er noe som spilles hele året. Frode Lia sa det samme:

– Det er på vinterstid at forskjellene er størst og det utgjør tross alt et halvt treningsår. Det er der de ressurssterke rykker fra de ressursfattige.

7. Slik organiserte vi arbeidet

De første par månedene i starten på året ble arbeidet gjort av Sindre når det var tid for det. Mikal var i denne perioden opptatt som langrennsreporter, før han koblet seg på tematikken mot slutten av mars. Det var også da vi samlet kreftene, med redaksjonell utvikler Tom Byermoen og VG-miljøet som jobber med presentasjon.

I de første samtalene eller møtene med kildene var det som regel bare reporter til stede. Fotograf Hallgeir Vågenes ble med ut i neste omgang, når vi visste at det lå en sak der og når vi hadde fått de rette fotoavtalene.

Da vi publiserte første sak 16. april hadde vi en rekke oppfølgere som var mer eller mindre klare for publisering. Sakene skapte stort engasjement og førte til en rekke tips. Vi søkte derfor om «VG-spade» i begynnelsen av mai, og vi fikk innvilget den. Det gjorde at vi delvis ble tatt ut av vanlig turnus for å kunne jobbe videre med prosjektet.

Dette fortsatte vi med på høsten, der vi jobbet med to løp: Det ene var å gripe tak i nye saker om «den delte fotballbyen», og følge opp det vi allerede hadde omtalt. Det andre var å jobbe med del to av prosjektet – der vi ser mer på toppfotballen, profesjonalisering og samspillet topp og bredde. Dette er saker som vil bli publisert i 2025.

8. Dette er nytt

- Vi har dokumentert store forskjeller i Oslo-fotballen, både når det gjelder anlegg, ressurser og tilbud til barna. NFF Oslo erkjenner at barn i lavinnteksområder generelt får et dårligere tilbud.
- Vi har fått frem at barn fra «lavinnteksbydeler» var kraftig underrepresentert på syv kretsag.
- Vi har fortalt at det på fem norske fotball-landslag ikke var én eneste spiller fra de åtte fattigste bydelene. Det var 18 spillere fra andre deler av Oslo fotballkrets.
- Vi har kartlagt tilgangen til oppvarmede kunstgressbaner om vinteren i ulike bydeler – og hvor mange barn i alderen 6-18 år som må dele på banene. Kartleggingen viser store forskjeller mellom «rike» og «fattige» bydeler.
- Det er ikke alltid det hjelper å ha undervarme: Stovner sportsklubb i Groruddalen har undervarme, men har ikke hatt råd til å drifte det.
- Vi har fått frem nye sider ved akademiene og elitesatsingen i breddeklubber. Disse tilbyr et profesjonelt opplegg for små barn og har treningsavgifter på opp mot 20.000 kroner i året. De sier selv at de har som mål å få frem toppspillere, og at de driver med spillerjakt allerede fra 12-årsalderen.
- For eksempel har Ullern rundt 45 betalte trenere med en oppgave i barnefotballen. Klubben har 13 årsverk i barne- og ungdomsfotballen.
- Vi har vist hvordan spesielt jenter på østkanten får en ekstra lang vei til toppen. Sosial kontroll og mindre foreldredeltagelse trekkes frem som problemer i disse områdene.
- Mange jenter i Groruddalen står uten fotballtilbud i nærmiljøet. De fleste klubber mangler lag i enkelte årganger fra 13-årsalderen. For Alisha i Høybråten og Stovner IL betyr det at hun måtte ut på klubbjakt, og reise langt for å spille fotball. Ønske om økt profesjonalisering og spissing kan ha vært en medvirkende årsak til at hennes lokale lag gikk i oppløsning.
- Spillerjakten på barn, spesielt gutter, beskrives av klubbene selv som råere og mer kynisk enn noen gang. Satseklubbene som er med på karusellen erkjenner at det har flere negative konsekvenser for norsk fotball.
- Vi har avslørt at noen av Holmlias største talenter holdes skjult for kretsen, og ikke meldes på kretstiltak. Dette fordi klubben frykter at de skal forsvinne til andre klubber.
- Vi har vist at toppfotballens system for fordeling av penger kan føre til en mer intens jakt på unge spillere. Grorud forteller om hvordan de «mistet seg selv». Norsk Toppfotballs fordeling av medie-

inntekter, men også FIFA og NFFs systemer for solidaritetsmidler og utdanningskompensasjon, gjør det økonomisk lukrativt å ha spillere fra 12-årsalderen, fordi klubben da har krav på penger ved første proffkontrakt og senere overganger.

- Samtidig er NFFs uttak til kretslag en enkel måte for andre klubber å få oversikt over talenter i andre klubber.
- Vi har fått frem at det er stor uenighet mellom generalsekretæren i Oslo idrettskrets og fagpersoner i Norges Fotballforbund om NFFs egne grep i barne- og ungdomsfotballen. Det hevdes at Norges Fotballforbund og andre særforbund «til en viss grad heier på» utviklingen med akademier og tidlig spesialisering – uten at man tør å være ærlige om det. Og at NFF begynner for tidlig å velge ut talenter til sone- og kretslag.
- Norsk Toppfotballs nasjonale elitetiltak samler noen av de største talentene i 12-årsalderen. Her fortalte KFUM Oslos trener at han ble kontaktet av en scout fra den nederlandske toppklubben Ajax for å få en liste med navn på spillerne. Ajax tok grep etter VG-saken, og formidlet at det ikke skulle skje igjen.
- Vi har dokumentert trange og fulle fotballbaner både i øst og i vest i sommersesongen. I Ready i vest er det 160-170 barn på banen samtidig. Hos Hasle-Løren er det ikke plass til alle som vil spille fotball.
- En baneløs klubb i Oslo øst, Christiania BK, fikk fra 1. april tildelt én treningstime i uken av kretsen. Den timen må seks barnelag og ett ungdomslag – over 150 barn – dele på én stor fotballbane. Samtidig brukes banene i området av NFFs landslagsskole, altså et satsetiltak der man stort sett finner vestkantbarn.
- På Løren har antallet baner stått stille til tross for at befolkningen i området nesten er tidoblet på 24 år. Vi har vist hvordan Oslo idrettskrets og Hasle-Løren har kjempet for flere baner, og at de i løpet av de siste ni årene kom med flere advarsler til kommunen om at barn ville bli stående uten tilbud – noe som i dag har blitt et faktum.
- Vi har dykket inn i prosessen rundt den såkalte «Bama-tomten», som var klubbens siste håp om ny bane. Bystyret i Oslo banket i 2023 gjennom planen for tomten – uten at de gjentatte innspillene om idrettsareal ble tatt til følge. Byrådet ble i samme vedtak bedt «om å finne en ny tomt» til fotballbane innen desember 2023. I januar 2025 er den fortsatt ikke funnet.
- Vi har undersøkt og fått frem nye og kontroversielle sider ved de private akademiene som opptrer på siden av norsk idrett og klubbene, og som dermed ikke trenger å følge barneidrettsbestemmelsene til Norges idrettsforbund. En optelling viser at to av de største akademiene har hatt over 80 elever som senere har fått A- eller U-landskamper. Dette beskrives som et voksende marked.
- Vi har avslørt at det private akademiet Team Next Norway (TNN) ikke bare vil være et ekstratilbud, i tillegg til klubbhverdagen. De vil drifte akademiet på fulltid, og dermed ta barna helt ut av klubbene sine. Etter VGs saker sa byråd Anita Leirvik North at TNN «ikke er velkomne i Oslo», altså på kommunale fotballbaner i byen.
- Vi avslørte at et jentelag i Oslo øst hadde mistet sin treningstid fordi private akademier skulle ha turnering på den kommunale banen. På turneringen deltok også Team Next Norway – de som var uønsket i byen.

9. Konsekvenser

- Oslo-politikerne vedtok høsten 2024 et budsjett der det blir satt av 509 millioner kroner til rehabilitering av kunstgressbaner i perioden 2025-2028. Holmlia er blant klubbene som nå får rehabilitert sin kunstgressbane, samt oppgradert den med undervarme. Det var ingen slike planer om undervarme, heller ikke kommunens forslag til «behovsplan for idrett 2025-2034» før VG satte søkelys på forskjellene i vinterhalvåret.
- Det foreligger fortsatt ikke en løsning for bane på Løren. Rødt har bedt om omkamp om Bama-tomten etter VGs saker om banesituasjonen der. Hva som skjer, er usikkert.
- Storklubben Ajax tok grep etter at VG avslørte at en speider hadde bedt om en oversikt over norske 12-åringer på eliteturnering. De lovet at det ikke skulle skje igjen.
- Etter at VG skrev om jentelaget som ble skviset ut fra Brynbanen, har kommunen kontaktet Teisen IF angående deres drift av banen. Oslo Idrettskrets varslet at sånt ikke skulle skje.
- Klasseskillet, profesjonalisering og anlegg i fotballen er satt skikkelig på dagsorden over lang tid. Hvilke direkte følger dette får, gjenstår å se – og det er heller ikke alltid enkelt å si at noe er en direkte konsekvens av våre saker.
- Etter at VG skrev om Stovner Sportsklubb, har Oslo kommune i budsjettet for 2025 bevilget 1,5 millioner kroner for at de skal kunne sikre vinterdrift på Jesperudjordet kunstgress og holde banen varm. I uke 3 skal banen være oppe og stå for barn og unge i området.

Vedlegg: Publiseringer

Oslo: Den delte fotballbyen

17. april

Les saken

Tok drastisk grep: Skjulte talentene for kretsen

17. april

Les saken

Minister reagerer etter VG-saker om fotballen

18. april

Les saken

Fotball-oasen i Holmenkollen

18. april

Les saken

Meninger: En Zlatans pris

19. april

Les saken

Årets ildsjel: - Dette står til stryk

19. april

Les saken

Stortalentet slår alarm

20. april

Les saken

Breddeklubben driver spillerjakt på 12-åringer

22. april

Les saken

Eks-gjenglederens knallharde oppgjør

25. april

Les saken

Barnefotballtrener fikk Ajax-sjokk

24. april

Les saken

Den private eksplosjonen

2. mai

Les saken

Ajax tar grep etter VG-sak: Hevder speider har fått korreks

25. april

[Les saken](#)**Vil ikke fortelle hvor de trener**

3. mai

[Les saken](#)**Støre fikk leksjon om banekrisen i Oslo øst: - Gjør inntrykk**

26. april

[Les saken](#)**Meninger: Styrk øst - ikke strup vest!**

26. april

[Les saken](#)**Tabuene i Oslo-fotballen: - Få guttene inn i idretten først**

27. april

[Les saken](#)**Vill vest i Oslo**

6. mai

[Les saken](#)**Foreslår drastisk tiltak i Oslo-fotballen: - Det er brutalt**

7. mai

[Les saken](#)**Klar melding til vestkantforeldre: - De må skjerpe seg**

8. mai

[Les saken](#)**Får kjeft etter pekefinger mot vestkanten**

9. mai

[Les saken](#)**Refser Rødt-kollega etter uspill om vestkanten**

11. mai

[Les saken](#)**Lederen for Oslo-fotballen i ordstrid med Norges Fotballforbund**

14. mai

[Les saken](#)**Leder: Fotballen trenger akutt hjelp**

20. mai

[Les saken](#)

Skrekkekspelet

21. mai

[Les saken](#)**TV 2-kommentator langer ut mot politikerne: - Det er helt jævlig**

23. mai

[Les saken](#)**Oslo-politikere gjennom 20 år svarer om banekrisen**

23. mai

[Les saken](#)**Meninger: Det handler om å leve: Sviket mot barna**

28. mai

[Les saken](#)**Byråden har ryddejobben i Oslo-fotballen: Drar frem Stockholm-tall**

29. mai

[Les saken](#)**Johansen nekter å svare om Oslo-krisen etter gjentatte purringer**

30. mai

[Les saken](#)**Slik vil han privatisere talentene**

9. juni

[Les saken](#)**Stusser over at Ap vil presse inn full bane her: - Jeg er veldig usikker**

19. juni

[Les saken](#)**Svarer etter ny kritikk: - Det å drite i ungene, det vil jeg ikke ha på meg**

13. juni

[Les saken](#)**Går i strupen på private akademi: - Ikke velkomne i Oslo**

14. juni

[Les saken](#)**Klubben som fant X-faktoren**

20. juni

[Les saken](#)**Joshua Kings kamp: - Jeg og Mats vil vise barna på østkanten at det er mulig**

21. juni

[Les saken](#)

Hevder klubber tar ekstra godt betalt av barn

25. juni

[Les saken](#)**Klar beskjed til Oslo-byrådet: - Eneste ansvarlig er å dra i nødbremsen**

29. juni

[Les saken](#)**Jentelag skviset ut i Oslo øst: - Det skal ikke skje**

2. juli

[Les saken](#)**Sommerens fotballskoler: Frykter «høysesong for ekskludering»**

10. juli

[Les saken](#)**Oslo-gutten som ikke taklet jaget: - Jeg sa det ikke til noen**

12. juli

[Les saken](#)**Meninger: Umulig å bli kvitt**

17. juli

[Les saken](#)**Bekrefter politisk omkamp: - Alle ser hvor galt det har gått**

3. september

[Les saken](#)**Bergensklubb må si nei til 660 barn og unge**

19. september

[Les saken](#)**Idretts-Norge med full slakt av nasjonal plan for anlegg**

20. september

[Les saken](#)**Siste sjanse for Holmlia-barna**

24. september

[Les saken](#)**Nytt fotballbaneraseri i Oslo: - Noen på toppen har snakket sammen**

25. september

[Les saken](#)**Byrådet vil satse 500 millioner på fotballbaner i Oslo**

25. september

[Les saken](#)

Meninger: Her er det noe som skurrer

30. september

[Les saken](#)**Erna advarer mot topping: – Foreldre må passe litt på når det går for langt**

12. november

[Les saken](#)**Alisha vil bare spille fotball: – Laget vårt ble ødelagt**

16. november

[Les saken](#)**Fotballungdommen fortviler og trygler om hjelp**

5. desember

[Les saken](#)